25 februari 2022

Flitspeiling *Oekraïne – 25 februari* over zorgen, gevolgen voor NL & informatievoorziening

voor
In opdracht van Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid / Nationaal Crisiscentrum

i&o research

www.ioresearch.nl

Introductie

Aanleiding
De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid heeft I&O Research gevraagd om een flitspeiling uit te voeren naar het beeld dat Nederlanders hebben bij de situatie in Oekraïne, op wat voor manier ze zichzelf hierover informeren en hoe ze door de Rijksoverheid hierover geïnformeerd willen worden.

I&O Research voerde hiervoor een flitspeiling uit die liep van donderdag 24 februari tot en met vrijdag 25 februari 14:00 uur.

Uitvoering onderzoek
Het onderzoek is uitgevoerd onder 937 Nederlanders van 18 jaar en ouder, die lid zijn van het I&O Research Panel. Er zijn 2.000 personen benaderd voor dit onderzoek. De respons op dit onderzoek bedraagt dus 47 procent. Dit is ruim voldoende om op basis van de resultaten betrouwbare uitspraken te kunnen doen.

Op de data is een weging (op randtotalen) toegepast op de achtergrondkenmerken: leeftijd, geslacht, opleiding, migratieachtergrond, stemgedrag bij de Tweede Kamer verkiezingen in maart 2021 en regio (op basis van de NIELSEN 4 indeling van het CBS). De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee komen de verhoudingen in de steekproef op deze achtergrondkenmerken overeen met de werkelijke verhoudingen onder de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder.

- In sommige gevallen tellen percentages niet op tot het totaal of tot meer dan 100 procent. Dit komt door afrondingsverschillen.
- Bij sommige vragen waren meerdere antwoorden mogelijk. Dit staat bij de uitkomsten vermeld.

Vier op de tien Nederlanders maakt zich zorgen over situatie in Oekraïne

Aan Nederlanders is gevraagd welke gebeurtenissen een mogelijke invloed hebben op de veiligheid in Nederland. Gezien de recente ontwikkelingen noemt men hier met name de Russische inval in Oekraïne, maar ook andere zaken komen naar voren, waaronder:

- Klimaatverandering;
- gas-/elektra-/voedingsprijzen;
- (cyber)criminaliteit.

Een ruime meerderheid van de Nederlanders is op de hoogte van de huidige situatie in Oekraïne (92%). Twee derde is redelijk op de hoogte van het Oekraïense conflict (64%). Net iets meer dan een kwart is hiervan goed op de hoogte (28%).

Vier op de tien Nederlanders (39%) maakt zich zorgen over de gevolgen voor zichzelf en hun naasten door de situatie in Oekraïne. Het grootste deel hiervan (31%) maakt zich veel zorgen. De helft van de Nederlanders (53%) maakt zich weinig zorgen over de mogelijke gevolgen.

Figuur 1. in hoeverre ben je op de hoogte van de huidige situatie in Oekraïne? Basis: Alle Nederlanders n=937

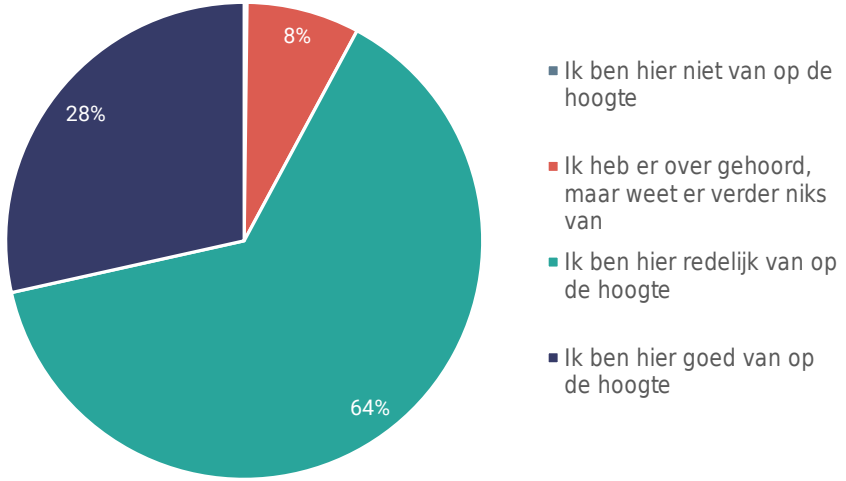

Figuur 2. In welke mate maak je je momenteel zorgen over de mogelijke gevolgen voor jezelf en je naasten als gevolg van de situatie in Oekraïne?
Basis: Alle Nederlanders n=936

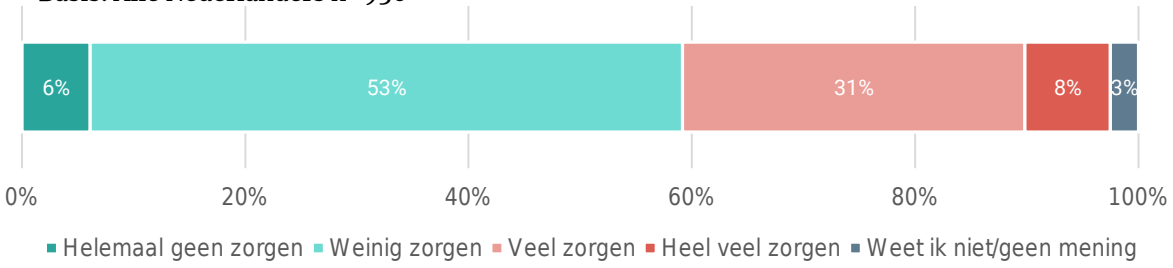

Stijgende energieprijzen, toestroom vluchtelingen en gevolgen voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer meest waarschijnlijk

Aan Nederlanders is gevraagd welke gevolgen zij waarschijnlijk achten door de situatie in Oekraïne. Bijna alle Nederlanders vinden het (zeer) waarschijnlijk dat de energieprijzen zullen stijgen (94%). Ruim 80 procent verwacht een extra toestroom van vluchtelingen en gevolgen voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer.

De helft van de Nederlanders denkt dat het (zeer) onwaarschijnlijk is dat vitale processen uit zullen vallen (53%).

Nederlanders die zich veel zorgen maken over de mogelijke gevolgen van de situatie, vinden de genoemde gevolgen waarschijnlijker dan Nederlanders die zich helemaal geen tot weinig zorgen maken.

Daarnaast konden Nederlanders zelf nog enkele gevolgen noemen die zij waarschijnlijk achten. Hier noemen Nederlanders vooral dat zij denken dat de oorlog ook ons land zal bereiken of dat de polarisatie verder toe zal nemen.

Figuur 3. Hoe waarschijnlijk vindt je onderstaande gevolgen? Basis: Alle Nederlanders n=936

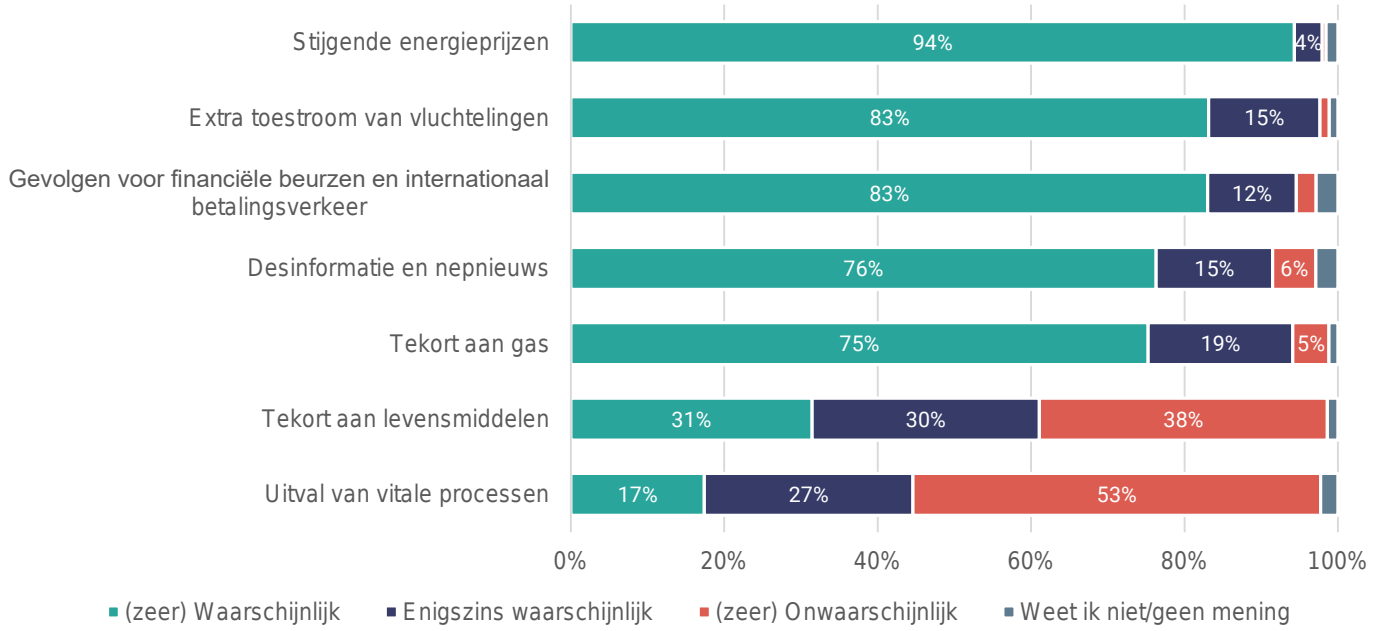

Uitval vitale processen; minst waarschijnlijk, wel meest catastrofaal

Nederlanders kregen de lijst met mogelijke gevolgen voorgelegd, met de vraag hoe ernstig deze gevolgen volgens hen zouden zijn voor de Nederlandse samenleving, als deze zich voor zouden doen

De vorige sheet maakte duidelijk dat men de volgende gevolgen als (zeer) waarschijnlijk acht: stijgende energieprijzen (94%), extra toestroom van vluchtelingen en gevolgen voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer (beide 83%).

Wanneer de energieprijzen zullen stijgen, denkt een groot deel van de Nederlanders dat dit sterke gevolgen zal hebben voor de Nederlandse samenleving. Ruim een derde (34%) ziet dit gevolg als zeer ernstig, twaalf procent denkt dat dit gevolg catastrofaal zal zijn.

De gevolgen voor de financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer ziet men als wat minder ernstig, één op de vijf verwacht zeer ernstige gevolgen hierdoor. Maar alsnog denkt ruim een derde dat dit gevolg wel ernstig zal zijn voor de Nederlandse samenleving

De extra toestroom van vluchtelingen zal volgens Nederlanders het ‘minst’ erge gevolg zijn. Een kwart (24%) denkt dat dit beperkte gevolgen zal hebben voor de Nederlandse samenleving. Drie op de tien denken dat deze ontwikkelingen aanzienlijke gevolgen zal hebben.

Ondanks dat men het niet waarschijnlijk acht, verwachten drie op de tien dat het uitvallen van vitale processen wel tot catastrofale gevolgen kan leiden.

Figuur 4. Hoe ernstig zouden de gevolgen voor de Nederlandse samenleving zijn als onderstaande gebeurtenissen zich voor zouden doen? Basis: Alle Nederlanders n=936

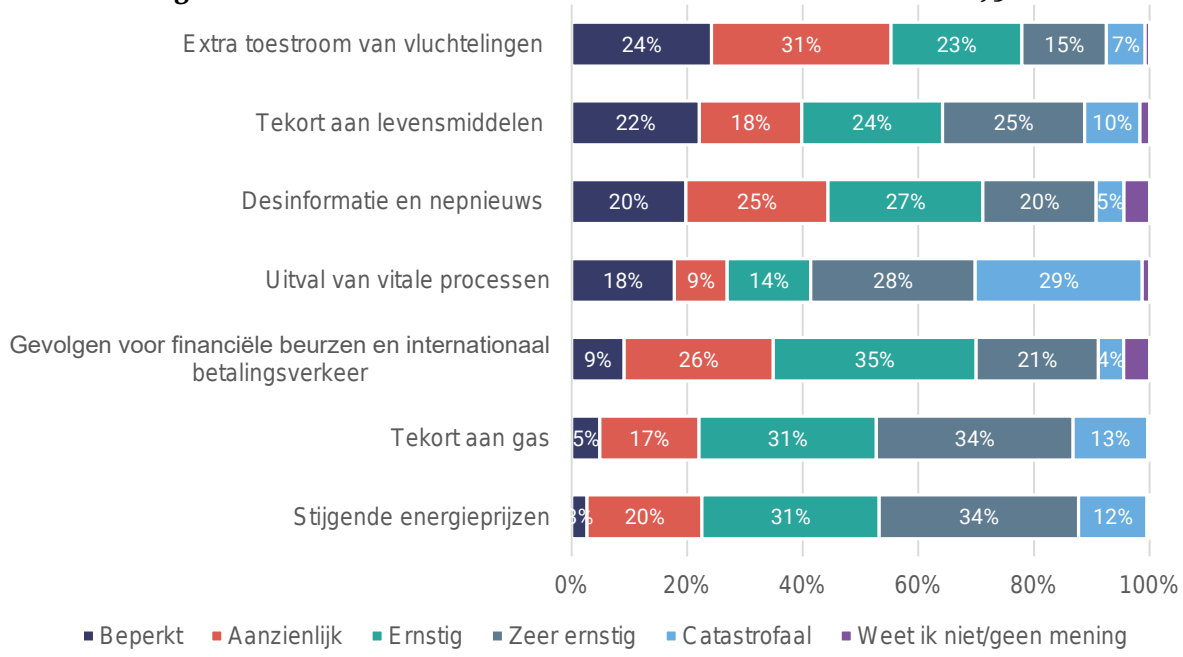

Grootste deel Nederlanders heeft geen actie ondernomen

We hebben Nederlanders de vraag voorgelegd of de situatie in Oekraïne ertoe heeft geleid dat ze iets hebben ondernomen. Het gros van de Nederlanders heeft, naar aanleiding van de situatie niks ondernomen (90%). Voor mensen die zich zorgen maken om zichzelf en hun naasten ligt dit anders. Een op de vijf Nederlanders die zich heel veel zorgen maken hebben wel iets ondernomen om zich voor te bereiden.

Acht procent van de Nederlanders heeft wel iets ondernomen, naar aanleiding van de situatie in Oekraïne. De dingen die men heeft ondernomen lopen uiteen. De een haalde bijvoorbeeld geld op om te doneren, terwijl de ander de gaskachel omlaag draait. Ook tanken en voedsel inslaan zijn antwoorden die vaker terug komen.

Figuur 5. Heeft de situatie in Oekraïne ertoe geleid dat je iets hebt ondernomen?
Basis: Alle Nederlanders n=936

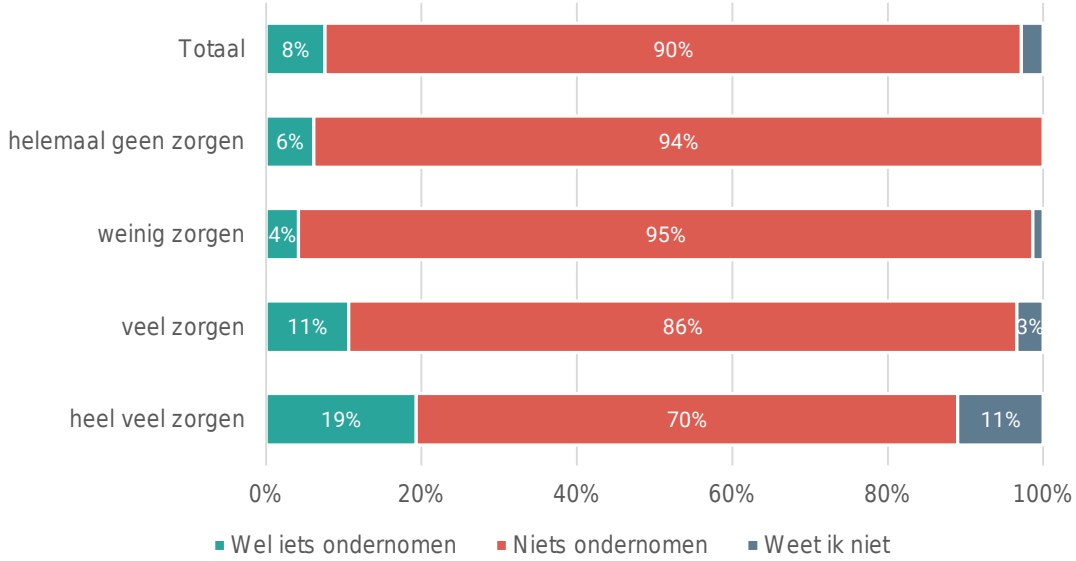

Ruim de helft behoefte aan meer informatie van de Rijksoverheid over de mogelijke gevolgen van de situatie in Oekraïne

Nederlanders kregen een aantal stellingen voorgelegd over de informatievoorziening rondom de situatie in Oekraïne. Hierbij kon men aangeven in hoeverre men het hier mee eens was. Ruim de helft van de Nederlanders kan, vanuit de informatie die men krijgt en zoek over Oekraïne, zich hier een goed beeld van vormen. Ook ruim de helft heeft behoefte aan meer informatie van de Rijksoverheid over de mogelijke gevolgen van de situatie.

Het grootste deel van de Nederlanders ervaart nog niet dat er te veel tegenstrijdige informatie is. Een vijfde ervaart deze tegenstrijdige informatie wel, wat ervoor zorgt dat men niet meer weet welke informatie men moet geloven.

Figuur 6. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen over de informatievoorziening rondom de situatie in Oekraïne?
Basis: Alle Nederlanders n=936

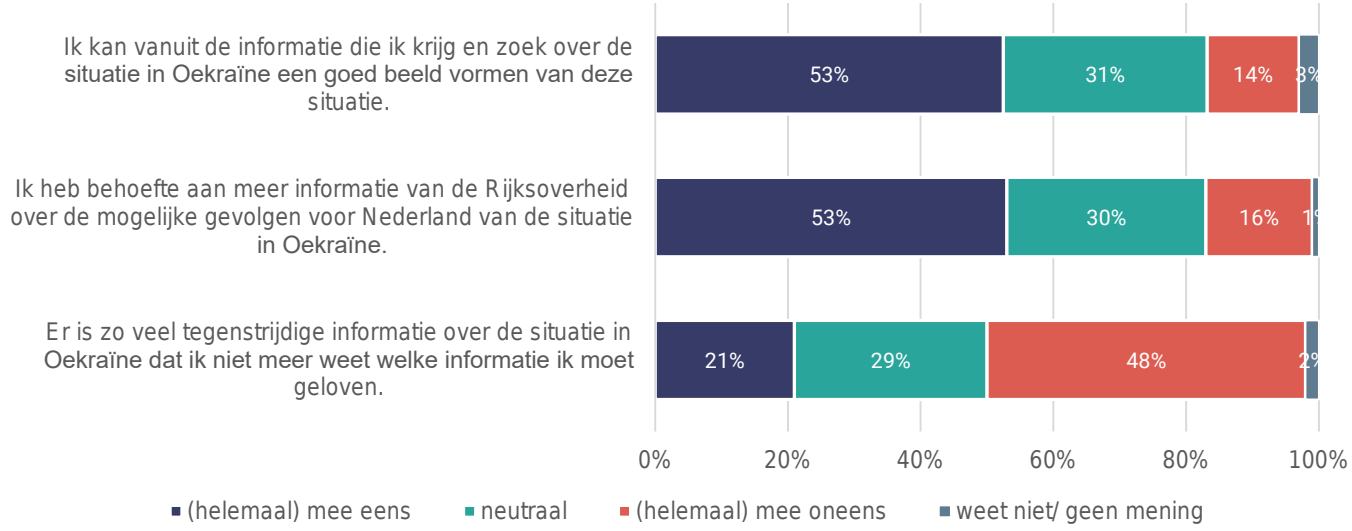

Nederlanders krijgen vooral informatie over Oekraïne via journaal of tv

Nederlanders konden aangeven waar ze informatie lezen of horen of zelf zoeken over de situatie in Oekraïne. Het overgrote deel krijgt deze informatie tot zich via het journaal op tv (81%). Ook online media (61%) en radio (50%) en kranten (48%) zijn belangrijke informatiebronnen voor Nederlanders.

Talkshows en sociale media zijn voor drie op de tien Nederlanders informatiebronnen.

Zes procent ontvangt of zoekt zijn of haar informatie via rijksoverheid.nl of podcasts.

Figuur 7. Waar lees, hoor, zie of zoek je wel eens informatie over de situatie in Oekraïne? (meerdere antwoorden mogelijk) Basis: Alle Nederlanders n=936

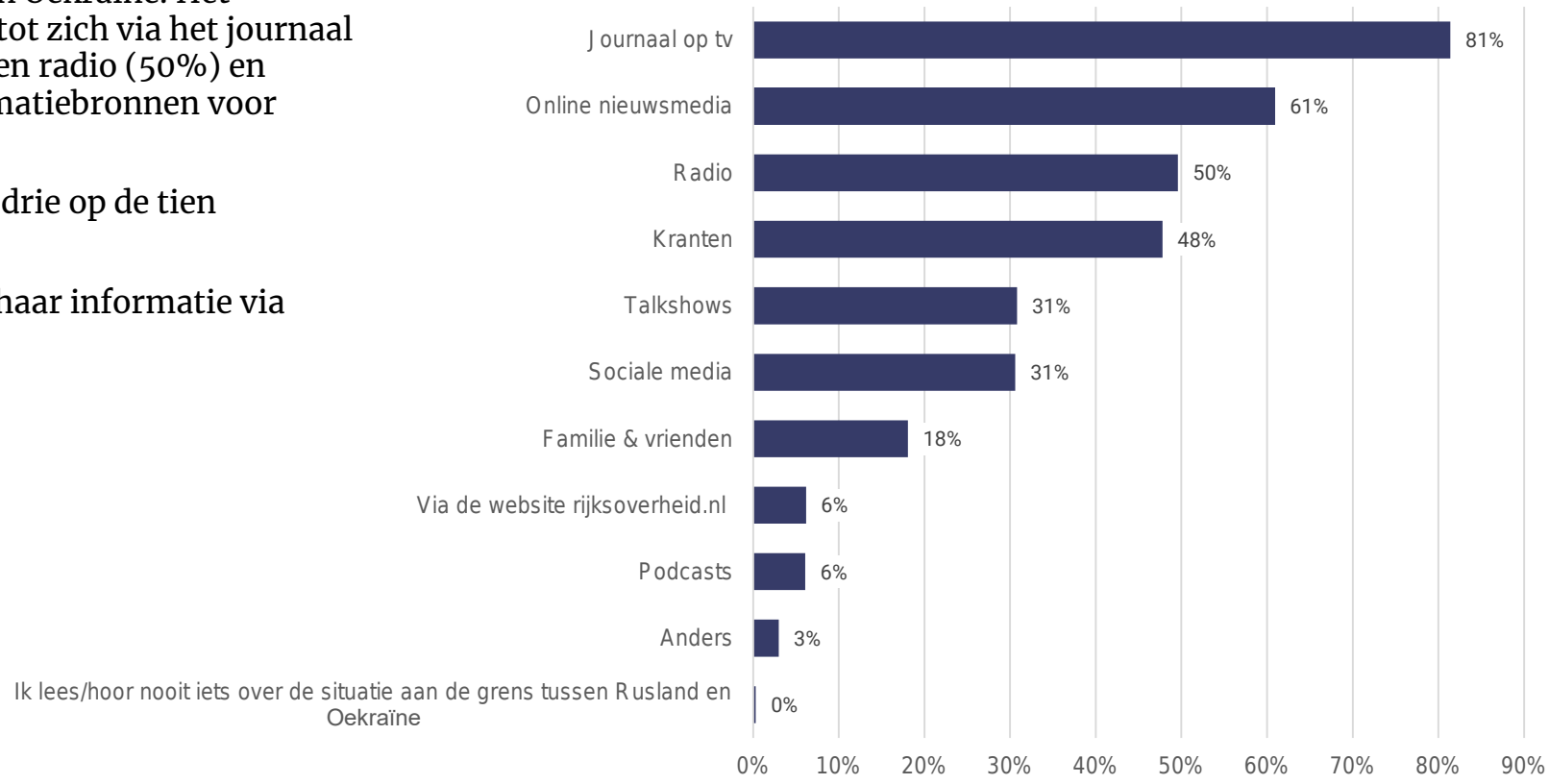

Nederlanders hebben voorkeur voor informatie over de situatie in Oekraïne via de tv

Naast de vraag over hoe Nederlanders zich informeren over de situatie in Oekraïne, is aan Nederlanders ook gevraagd hoe ze graag geïnformeerd willen worden door de Rijksoverheid over deze situatie. Via de televisie heeft voor driekwart van de Nederlanders de voorkeur. De helft wil graag geïnformeerd worden middels een persconferentie.

Een derde leest de informatie graag op de website Rijksoverheid.nl. Uit dit antwoord blijkt dat er wel behoefte is onder Nederlanders om informatie over de situatie in Oekraïne via de website van de Rijksoverheid te ontvangen, ondanks dat maar zes procent deze informatie in de huidige situatie op deze website opzoekt.

De sociale media, waaronder Facebook, Instagram en Twitter zijn minder populaire kanalen voor Nederlanders om informatie te ontvangen.

Figuur 8. Op welke manier (of manieren) zou je bij voorkeur door de Rijksoverheid geïnformeerd willen worden over mogelijke gevolgen in Nederland van de situatie in Oekraïne? (meerdere antwoorden mogelijk)
Basis: Alle Nederlanders n=936

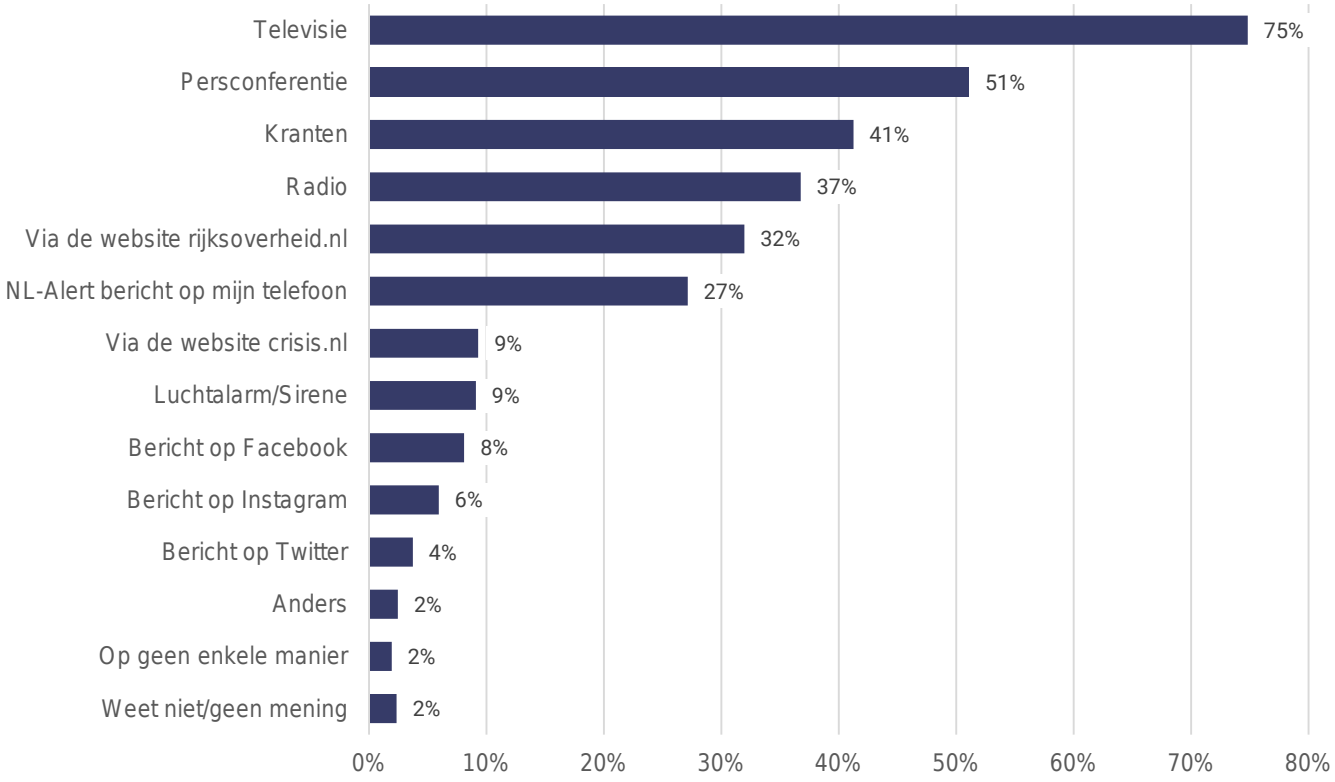

I&O Research

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl